

RADOVI
Zavoda za znanstveni rad
HAZU Varaždin

UDK 02(497.523Varaždin)“1991/2017“
Izvorni znanstveni članak
Original Scientific Paper

EDUARD VARGOVIĆ
Varaždin
eduard.vargovic@vz.t-com.hr

Primljeno: 01. 02. 2019.
Prihvaćeno: 10. 04. 2019.
DOI: 10.21857/y26kec3dq9

VARAŽDINSKI KULTURNI PANOPTIKUM GRADSKE KNJIŽNICE I ČITAONICE "METEL OŽEGOVIĆ" VARAŽDIN (1991. - 2017.)

2018. - godina Europske kulturne baštine

U godini Europske kulturne baštine Gradska knjižnica i čitaonica Metel Ožegović u Varaždinu obilježila je svoj veliki jubilej – 180 godina od osnutka, kao prve Ilirske čitaonice u Hrvatskoj. U radu se prezentiraju istraživanja vezana za njezinu kulturnu djelatnost u razdoblju od 1991. do 2017. godine. Pobljiže, riječ je o događanjima na Odjelu za odrasle koja su se zbivala u večernjem terminu u prostorijama Knjižnice (čitaonice). Istraživanja i analiza spomenutih događanja provedena su po prvi put. Na taj će način javnost imati priliku upoznati bogatstvo kulturne scene koju nam je u svojoj organizaciji omogućila Gradska knjižnica.

UVOD

Tema rada, kako je formulirana u naslovu, snažno sugerira, trajnu i kontinuiranu, povezanost Gradske knjižnice i ukupnog kulturnog života grada Varaždina. U 180 godina postojanja Knjižnica je u svojim brojnim oblicima djelovanja bila i ostala jedan od važnih čimbenika života Varaždina, i pripomogla mu u ostvarenju epiteta **Varaždin – grad kulture** potvrđujući tako status kulturnog središta ovog

dijela Hrvatske.¹ U prilog rečenom ide i pohvala naše poznate pjesnikinje Vesne Parun, koja je na jednoj književnoj večeri u Gradskoj knjižnici i čitaonici *Sloboda* Varaždin izgovorila slijedeće riječi:

„Dolazeci u Varaždin osjećala sam se kao plebejka koja se vraća nećem aristokratskom. Hodajući ulicama Varaždina ja sam tresla neku plebejsku prašinu metropole da bih bila dostojna ući u ovaj grad muzike, baroka, grad Miljenka Stančića...”²

Istraživanja koja podastiremo u ovom radu dio su projekta Zavoda za znanstveni rad Hrvatske akademije u Varaždinu i Gradske knjižnice i čitaonica *Metel Ožegović* Varaždin u povodu 180. obljetnice prve Ilirske čitaonice u Hrvatskoj.³ Zadatak nam je bio da pokažemo raznovrsnost kulturnih zbivanja na **Odjelu za odrasle** Gradske knjižnice u vremenskom razdoblju od 1991. do 2017., dakle, ukupno 27. godina. U prvim razmišljanjima i pregledu teme, te formulirajući radni naslov, koji je na kraju i ostao, bila su nam jasna barem dva ključna momenta: **prvi**, da je to period prepun velikog broja podataka koji do danas nitko nije obrađivao, i **drugi**, ne manje važan, taj period čini tek 15% od 180 godina koliko Knjižnica kontinuirano djeluje u Varaždinu. To je sve odredilo i usmjerilo metodologiju istraživanja, zatim sređivanje prikupljenog materijala, te njegovo sistematiziranje po različitim kriterijima, razmišljajući u isto vrijeme o zaključnim idejama. To je, dakako, odredilo i prezentaciju rezultata istraživanja, ali i činjenicu da razdoblje o kojem pišemo, zapravo **nastavak** prijašnje djelatnosti Knjižnice. Posebno to vrijedi za razdoblje nakon II. svjetskog rata. I još nešto posve logično – Knjižnica djeluje u Varaždinu, koji je, uz njezine aktivnosti, imao i druga raznovrsna događanja u društvenom, znanstvenom, obrazovnom, umjetničkom

¹ Knjižnicu je u siječnju godine 1838. svojim *Pozivom* utemeljio Metel Ožegović, i time je ona postala prva Ilirska, Narodna čitaonica u tadašnjoj Hrvatskoj.

² „Susret s Vesnom Parun“, *Varaždinske vijesti*, 23. listopada 1986. str. 1.

³ Znanstveni skup održan je 11. listopada 2018. u Varaždinu. Na njemu su svojim radovima sudjelovali slijedeći autori: Josip Stipanov: *Narodne knjižnice u Hrvatskoj - od Ilirskih čitaonica do kozmopolitskog obzorja*; Jasmin Medved: *Počeci knjižnice i čitaonice u Varaždinu*; Sanja Županić: *Knjižnična djelatnost u Varaždinu između dva svjetska rata*; Vladimir Huzjan: *Varaždinska Narodna čitaonica tijekom II. svjetskog rata*; Marijan Kraš: *Inovacije u razvoju i djelatnosti Gradske knjižnice i čitaonice Sloboda (1945.-1991.) i Gradske knjižnice i čitaonice Metel Ožegović Varaždin (1991.-2008.)*; Marijan Kraš: *Lik i djelo Vande Milčetić, prve direktorice Gradske knjižnice i čitaonice Sloboda Varaždin (1945.-1978.)*; Eduard Vargović: *Varaždinski kulturni panoptikum Gradske knjižnice i čitaonice Metel Ožegović Varaždin od 1991.-2017.*; Danko Tkalec: *Digitalizacija u Gradskoj knjižnici i čitaonici Metel Ožegović Varaždin (2008. - 2018.)*; Andreja Toljan: *Pregled razvoja Zavičajne zbirke Gradske knjižnice i čitaonice Metel Ožegović Varaždin s naglaskom na njezine posebnosti*; Ernest Fišer: *Zvonko Milković i Gradska knjižnica i čitaonica Metel Ožegović Varaždin*; Mario Šoštarić: *O Gradskoj knjižnici i čitaonici Metel Ožegović Varaždin od 2008. do 2018. te planovi za budućnost.*

i kulturnom životu, a ona su u međusobnom interaktivnom su-djelovanju bitno odredila prirodu i bogatstvo njegova života.

Prije početka

Razvijajući prije spomenutu ideju započinjemo s kratkim *panoptikumom* događanja u Varaždinu koji nam se čini vrlo ilustrativan u obradi i prikazu naše glavne teme. Bilježimo zbivanja vezana za Knjižnicu, ali i događanja koja govore o kulturnoj klimi u gradu.

1. Godine 1948. „Varaždinske vijesti“ obaviještavaju: „U utorak, 6. srpnja 1948. navršit će se 110 godina, što se je u Varaždinu, u nekadanjoj Biškupečkoj ulici broj 10 rodio čuveni naučenjak - slavista Vatroslav Jagić. Narodna čitaonica i knjižnica ...*Sloboda* uredit će **5. srpnja 1948.** poseban izlog u knjižari „*Granap*“ (Šenoina ulica broj 6 — nasuprot hotela „Istre“) u kojem će biti izložena naučna djela i razne fotografije iz života Jagićeva, na što već sada upozorujemo naše građanstvo.“⁴

Slika 1. Zgrada nekadašnje knjižare *Granap* (lijevo, današnji izgled); desno, stariji izgled zgrade.

⁴ *Varaždinske vijesti*, 1. srpnja 1948. str. 3. Vatroslav Jagić rođen je godine 1838. kada je utemeljena Ilirska čitaonica.

2. Godina 1958. bogata je događanjima. Evo tih zbivanja:

Obljetnica - 120 godina Gradske knjižnice i čitaonice *Sloboda Varaždin*:

- U „*Varaždinskim vijestima*“ objavljen tekst Krešimira Filića: „Stodvadeset godina *Čitaonice* u Varaždinu“⁵
- Vanda Milčetić: „Dvanaest decenija Gradske knjižnice“, „*Varaždinske vijesti*“.⁶

Glavni Program obilježavanja 120. godina:

- Glavna svečanost održana je 26. - 27. travnja 1958. godine. Pokrovitelj manifestacije na koju je došlo oko 80 bibliotekara iz cijele Jugoslavije, bio je Franjo Petković predsjednik NO općine Varaždin.⁷

Slika 2. Sjeverna strana kazališne zgrade - stari ulaz u Knjižnicu

⁵ *Varaždinske vijesti*. 1. 1. 1958., dakle u **prvom** (godišnjem) broju tjednika.

⁶ *Varaždinske vijesti*, 24. 4. 1958. Autorica teksta je direktorica Gradske knjižnice Vanda Milčetić.

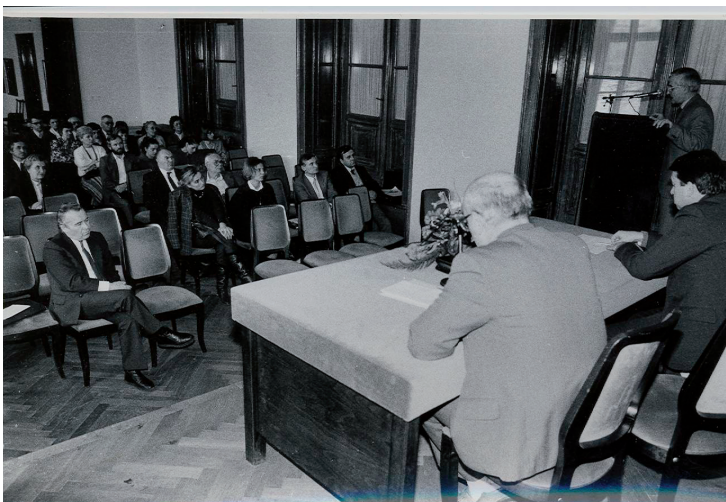
⁷ *Varaždinske vijesti*, 17. 4. 1958., str. 5.

Nabrojimo i druga, po našem mišljenju važna, zbivanja vezana za 1958. godinu:

1. Miljenko Stančić izlaže u Bruxellesu.
2. Krešimir Filić piše o 130 godina Muzičke škole Varaždin.
3. Zapis o Ivanu Krstitelju Lalangue – piše Mirko Dražen Grmek o svojoj knjizi „Vračta ladanjska za potreboču mužev i siromakov horvatskoga orsaga i okolu njega bliznešeh mest“ štampano u Varaždinu 1776. godine.
4. Osnovana knjižnica i čitaonica u Varaždinskim Toplicama.
5. „Večer lirike članova N.K. August Cesarec“ održana je 24. listopada u organizaciji Kazališta i Knjižnice. Tema: Zbivanja-čovjek-riječ. Uvodno slovo: Vladimir Gerić.
6. Obilježena 10. godišnjica Kazališnog orkestra: Josip Vrhovski, Theodor Romanić, Davorin Hauptfeld.

Godine 1988. Knjižnica obilježava 150. godina postojanja. Tom prigodom Akademijin Zavod u Varaždinu i Gradska knjižnica i čitaonica *Sloboda* Varaždin organizirali su znanstveni skup o knjižnom blagu Varaždina. Iz te godine prilažemo dvije fotografije iz ostavštine prvog upravitelja Zavoda HAZU u Varaždinu dr. sc. Franje Ruže.

Slika 3. i 4. Fotografije sa skupa 1988. godine⁸

DJELOVANJE KNJIŽNICE - KULTURNA DOGAĐANJA Odjel za odrasle (1991. – 2017.)

Tema koju smo najavili u naslovu sadržajno opisuje kulturna događanja na *Odjelu za odrasle* u Knjižnici u razdoblju od 27 godina. Odmah treba reći da je to prvi put da se analizom događanja prezentira bogatstvo kulturnih zbivanja. U tom smislu autor nije imao primjere prijašnjih istraživanja, jer ih nije bilo. U dogovoru s ravnateljem i djelatnicima Knjižnice, autoru je pružena mogućnost istraživanja građe koju Knjižnica ima u svojoj **Zavičajnoj zbirci**.⁹

---

⁸ Skup je održan u prostoru kluba Europa media (zgrada HNK Varaždin). U istom prostoru održan je skup i 2018. godine. Godine 1988. voditelj Zavoda bio je akad. Andre Mohorovičić, a upravitelj prof. dr. sc. Franjo Ruža. Direktor Knjižnice bio je mr. sc. Josip Herceg (umro 2018. g.). Zavod je zajedno s Knjižnicom bio organizator znanstvenog skupa, te obilježio, dakako radno, pet godina od svog utemeljenja (1983.).

⁹ Posebnu zahvalnost dugujemo ravnatelju Knjižnice mr. sc. Mariju Šošariću i djelatnici Andreji Toljan, te ostalim zaposlenicima, koji su nam u svakom trenutku bili na raspolaganju.

Slika 5. Zgrada HNK – jugozapadna strana s ulazom u Knjižnicu

Bilo je potrebno najprije cijelu, doista veliku, građu sistematizirati i pretvoriti u statističke podatke i prikazati tablično radi lakše analize i dokumentiranja. Tako je nastala *skupna* tablica čiji karakterističan uzorak (izvadak) prikazujemo:¹⁰

¹⁰ Tablični popis svih aktivnosti Knjižnice u spomenutom razdoblju iznosi gotovo 150 stranica. Izvor čine dokumenti pohranjeni u *Zavičajnoj zbirci* Knjižnice. Autor ostavlja mogućnost da neka događanja nisu zabilježena i nisu unešena u glavnu tablicu.

Tablica 1. Uzorak iz glavne tablice

Redni broj	Godina/datum	Naziv događanja	Sudionici	Organizatori/ Pokrovitelji/ Sponzori	Manifestacija	Napomena: broj sudionika
3.	1991. subota, 16. veljače, 11 sati VKD HNK Varaždin	Svečana akademija u povodu 100. obljetnice rođenja zaslužnog Varaždinca prof. Krešimira Filića „Filićeve godina“	Stjepan Adanić, Ernest Fišer, Marijan Zuber, Jelica Perić, Nikola Dugandžić, Ljerka Šimunić, Tomislav Jagačić. Glazbenici: Jurica Lazar, Alesandra Žabčić, Krešimir Lazar, Predrag Šantek, Ivana Šambar, Davor Brđanović, Dubravka Krušelj, Vesna Leljak-Petković, Darija Milković, Nikica Tešanić, Nenad Novak. Voditelj: Tomislav Liplijn	Gradska knjižnica i čitaonica „Sloboda“ Varaždin, HNK Varaždin, MH-Ogranak Varaždin, Muzička škola Varaždin, Gradski muzej Varaždin, Pokrovitelj: Stjepan Adanić, predsjednik SO Varaždin	Svečana akademija Pokrovitelj: Stjepan Adanić, predsjednik SO Varaždin	18

U razdoblju od 27 godina koje *pokriva* ovo istraživanje važnu ulogu u aktivnostima Knjižnice, naravno, imali su njezini vodeći ljudi, dakle direktori, odnosno ravnatelji. To su redom bili: **Ernest Fišer** (1989. – 1991.); **Marijan Kraš** (1991. - 2008.) i **Mario Šošćarić** (2008.).¹¹

¹¹ Od 1948. godine direktori Knjižnice bili su: Vanda Milčetić (1948. - 1978.); Marijan Kraš (1978.- 1983./ 1991. – 2008.) i Josip Herceg (1983. - 1988.), Ernest Fišer (1989. – 1991.), Mario Šošćarić (2008.).

Obrada i prikaz građe

Iz opsežnog statističkog materijala slijedi najprije tablica s glavnim podacima, dakle, koliko je ukupno bilo događanja od 1991. do 2017. Iz tablice je vidljivo da je na Odjelu za odrasle u 27 godina bilo ukupno 536 događanja, gotovo 20 zbivanja na godinu. Naravno, to je samo prosjek. Bitno je ipak da se s događanjima nije nikada prestalo. Tablica broj 3 mnogo zornije prikazuje raspored zbivanja po godinama.

Tablica 2. Prikaz događanja od 1991. - 2017.

Godina	Događaji-ukupno	Organizatori -ukupno	Pokrovitelji	Sponzori
1991.- 2017.	536 (19,85)	846	31	12

Tablica 3. Događanja i sudionici kroz 27 godina

Redni broj	Godina	Broj događanja	Broj sudionika
1.	1991.	15	53
2.	1992.	17	45
3.	1993.	9	20
4.	1994.	12	34
5.	1995.	14	28
6.	1996.	19	58
7.	1997.	11	28
8.	1998.	18	70
9.	1999.	19	61
10.	2000.	11	55
11.	2001.	25	64
12.	2002.	16	64
13.	2003.	22	65
14.	2004.	24	96
15.	2005.	23	91
16.	2006.	26	70
17.	2007.	20	85
18.	2008.	20	83
19.	2009.	17	48
20.	2010.	27	64
21.	2011.	24	77
22.	2012.	25	59
23.	2013.	28	111

Redni broj	Godina	Broj događanja	Broj sudionika
24.	2014.	22	84
25.	2015.	22	97
26.	2016.	23	82
27.	2017.	27	111
Ukupno	27	536	1801
%		19.85	66,70

Podaci zapisani u tablicama, naročito u tablici 3, pokazuju kako su neke godine bile naročito „bogate“ brojem sudionika, bez obzira na broj događanja. Tako primjerice 1991. imamo 15 događanja, a 53 sudionika (3, 5 sudionika po događanju). Evo još nekih primjera:

1. **1998. 18** događanja i **70** sudionika (**3,8** sudionika)
2. **2004. 24** događanja i **96** sudionika (**4** sudionika)
3. **2013. 28** događanja i **111** sudionika (**3, 96** sudionika)
4. **2017. 27** događanja i **111** sudionika (**4,11** sudionika)

Već i nabrojeno dovoljno jasno potvrđuje kako je gotovo svaka večer imala 3 do 4 sudionika, odnosno predstavljača. K tome pridodajemo uvijek prisutnog ravnatelja (direktora) kao uvodničara. Svaki takav događaj doista je bio svečanost duha i stvaralaštva, i slušateljstvu ostao u pamćenju. Broj sudionika potvrda je još neke važne činjenice. U Gradsku knjižnicu na svečanosti knjige rado su se odazvala naša poznata imena književnosti, znanosti i umjetnosti, ali i kao predstavljači **novih imena**, koja su tek na početku svojeg stvaralačkog puta, pa im je nastup i predstavljanje pred, rekli bismo probranom i zahtjevnom, varaždinskom publikom bio od posebnog značaja. Mnogi su se kasnije vraćali Varaždinu kao autori, ali i kao predstavljači, ili predavači. Ovim objašnjenjima argumentirano će nam pomoći tablica broj 4, koja pokazuje tko su bili najčešći predstavljači u 27 godina.

Tablica 4. Popis najčešćih predstavljača u 27 godina

Redni broj	Prezime i ime	1991. - 2017. Broj sudjelovanja
1.	Ernest FIŠER	93
2.	Tomislav LIPLJIN	35
3.	Ljiljana BOGOJEVIĆ	30
4.	Joža SKOK	25
5.	Denis PERIČIĆ	24
6.	Ružica MARUŠIĆ-VASILIC	21

Redni broj	Prezime i ime	1991. - 2017. Broj sudjelovanja
7.	Ivan ČEHOK	18
8.	Ivan ZVONAR	18
9.	Barica PAHIĆ GROBENSKI	15
10.	Nina LIPLJIN	13
11.	Zvonimir BARTOLIĆ	13
12.	Miroslav ŠICEL	11
13.	Ćiril ČOH	10
		326

U Tablici nisu zapisani ravnatelji (direktori) koji su gotovo redovito bili uvodničari, odnosno najavljiivači događanja te predstavljači izlagača i promotora. Vidljivo je da je 13 sudionika sudjelovalo u 326 događanja što je iznimno mnogo, ako znamo da je ukupno bilo 536 zbivanja. Oni su činili 60% nastupa, i važan su čimbenik kulturnih zbivanja uopće ne samo u Knjižnici, već i u Varaždinu. To posebno vrijedi za mr. sc. Ernesta Fišera. Neka, nama znana i cijenjena, imena nisu više među nama, redom kako je zapisano u tablici: Tomislav Lipljin (1931. – 2008.), Joža Skok (1931. – 2017.), Nina Lipljin (1943. – 2014.), Zvonimir Bartolić (1930. - 2009.), Miroslav Šicel (1926. - 2011.). Treba spomenuti da su imena iz tablice prisutna i prije 1991. u kulturnim događanjima u Knjižnici i Varaždinu. Neka zaista dugo. Vrijedilo bi to pokazati u jednom posebnom istraživanju.

Ovom popisu dodajemo još jednu listu govornika i predstavljača, kao dokaz bogatog kulturnog programa koji nam je podarila Knjižnica. Tako su Varaždinci imali priliku slušati i uživati u nastupima: Alojza Jembriha, Stjepana Hranjeca, Igora Zidića, Ivce Jembriha, Paje Kanižaja, Jože Horvata, Ines Hrain, Matilde Mance, Vladimira Korotaja, Željka Funde, Zvonimira Šagi, Bunića, Tomislava Ribića, Gustava Piaseka, ali i poznatih znanstvenika i akademika: Petra Strčića, Vladimira Paara, Stjepana Damjanovića, Vladimira Muljevića, Vladimira Malekovića, Miroslava Žugaja, Franje Ruže, Tihomira Hunjaka, Blaženke Divjak, Marijana Cingule, Stjepana Dvorskog, Vesne Dušek, Pavla Brajše, Nives Opačić.

Ovi podaci bili bi nepotpuni bez popisa književnika koji su nastupili na večernjim događanjima u Knjižnici:

Božica Jelušić, Petar Despinić, Ernest Fišer, Ante Stamać, Vinko Nikolić, Ivan Kutnjak, Stanislav Petrović, Željko Funda, Ivan Kušan, Vladimir Korotaj, Bono Zvonimir Šagi, Ivan Berislavić, Denis Peričić, Ivan Zamoda, Ivica Jembrih, Ljubica Duić-Jovanović, Zvonimir Majdak, Tugomir Orak, Jelena Kočet, Tomislav Ribić, Damir Kliček, Biserka Težački, Ružica Marušić-Vasilić, Vladimir Devide, Ivo Kalinski, Nikica

Petrak, Miro Gavran, Barica Pahić Grobenski, Božidar Vadlja, Lidija Bajuk-Pecotić, Stijepo Mijović Kočan, Ivanka Kunić, Julijana Matanović, Mira Šincek, Božica Pažur, Božidar Petrač, Borivoj Radaković, Petra Pongrac, Aleksej Milanović, Božena Filipan, Joža Horvat, Zlatan Bogović, Katica Pšak, Nada Rukav Bogojev, Ines Hrain, Tonko Maroević, Matilda Mance, Zoran Ferić, Mani Gotovac, Bruno Šimleša, Ljubica Ribić, Ksenija Kancijan, Kristijan Novak, Dubravko Jelačić-Bužinski.

Uz ovaj popis dodajemo varaždinske književnike čija su djela predstavljena u vremenskom periodu od 1991. do 2017. godine. Naravno, to se odnosi na događanja u Knjižnici, jer su neki autori svoja djela predstavljali i u drugim varaždinskim prostorima.

Tablica 5. Varaždinski književnici

Redni broj	Ime književnika (pjesnika)	Godina
1.	Petar Despinić	1991., 1997.
2.	Katarina Patačić-Keglević	1991.
3.	Ivan Berislavić	1992., 1998., 1999.
4.	Stanislav Petrović	1992.
5.	Vladimir Korotaj	1993., 2001., 2002., 2005., 2010.
6.	Zvonimir Šagi Bunić	1994., 1995., 2000., 2016.
7.	Mila Nučić-Vojković	1995.
8.	Mira Šincek	1996., 1999., 2001., 2014.
9.	Biserka Težački Kekić	1998., 2002., 2004., 2006., 2010., 2012., 2015., 2017.
10.	Barica Pahić Grobenski	1998., 2003., 2009., 2011., 2015., 2017.
11.	Željko Funda	2000., 2004., 2006., 2012., 2016., 2017.
12.	Drago Bišćan	2000., 2004.
13.	Nada Rukav-Bogojević	2007.
14.	Ines Hrain	2009., 2011.
15.	Gordana Kokanović-Krušelj	2010.
16.	Ernest Fišer	2013., 2014., 2016., 2017.
17.	Boris Perić	2013.
18.	Matilda Mance	2011., 2013., 2016.
19.	Ljubica Ribić	2014.
20.	Denis Peričić	2014., 2016., 2017.
21.	Ružica Juras - Varaždinka	2017.
22.	Ivanka Kunić	2017.
Ukupno	22	60

Obljetnice

Knjižnica je u svom bogatom djelovanju osobitu pažnju posvetila obljetnicama poznatih ljudi u znanosti, kulturi i društvenom životu. U razdoblju koje je predmet našeg istraživanja bile su slijedeće obljetnice, prikazane po godišnjim događanjima:

Tablica 6. Obljetnice od 1991. – 2017.

Redni broj	Godina	Obljetnica
1.	1991.	Svečana akademija u povodu 100. obljetnice rođenja Krešimira Filića
2.	1993.	Svečanost otvorenja obnovljene čitaonice, 155 godina djelovanja Knjižnice
3.	1993.	Izložba u povodu 35 godina djelovanja Dječjeg odjela
4.	1993.	120 godina rođenja Antun Gustava Matoša, <i>Izložba</i>
5.	1995.	120 godina Vladimira Vidrića, <i>Izložba</i>
6.	1995.	Svečanost otvorenja obnovljenog prostora knjižnice, <i>Godišnjak 1/95. i Biltena prinova knjiga</i>
7.	1998.	160. obljetnica Knjižnice/ <i>Društva narodnog - obnova Spremišta knjiga</i>
8.	1999.	390. obljetnica rođenja Jurja Habdelića , <i>Zvonimir Bartolić – predavanje</i>
9.	1999.	140 godina bolničke djelatnosti u Varaždinu, <i>Gustav Piasek: predavanje</i>
10.	2001.	225. obljetnica prve stručne medicinske knjige na kajkavskom jeziku: Ivan Krstitelj Lalangue – Vračtva ladanjska , <i>Gustav Piasek - predavanje</i>
11.	2001.	Uz 70 godina Jože Skoka , <i>Joža Skok / Denis Peričić</i>
12.	2001.	130. obljetnica rođenja Stjepana Radića (1871.-2001.), <i>Izložba</i>
13.	2002.	Svečanost otvaranja Ogranka Gradske knjižnice – Ogranak Banfica
14.	2003.	165. obljetnica Knjižnice / 45. obljetnica Odjela za djecu - obnovljeno

Redni broj	Godina	Obljetnica
15.	2005.	Uz 190. obljetnicu rođenja i 100. godišnjicu smrti J. J. Strossmayera , Akad. Petar Strčić: <i>predavanje, izložba</i>
16.	2005.	Književna večer – 100. rođendan pjesnika Dragutina Tadijanovića
17.	2006.	Uz svjetsku godinu Nikole Tesle. Akad. Vladimir Paar: <i>predavanje</i>
18.	2008.	Svečani program uz 170. godinu Knjižnice
19.	2008./ 2012./ 2013./	Zvonku Milkoviću u spomen
20.	2005.	55 godina djelovanja Veterinarske stanice Varaždin, Predstavljanje knjige
21.	2014.	Svečano obilježavanje 20 godina Varaždinskog književnog društva
22.	2014.	100. godišnjica smrti Antuna Gustava Matoša, akad. Ante Stamać: <i>Matoš naš suvremenik, predavanje, izložba</i>
23.	2014.	200. godišnjica rođenja Metela Ožegovića, 1814.-2014. Vladimir Huzjan: <i>predavanje</i>
24.	2014.	75. obljetnica života i 55. obljetnica književnog stvaralaštva Ivice Jembriha , <i>„Vse kak si ostavil“</i>

U bogatstvu tih događanja vidljivo je obilježavanje značajnih imena varaždinske povijesti: pjesnika Zvonka Milkovića, zatim obilježavanje godišnjica Knjižnice (155 godina-1993.; 160 godina -1998.; 165 godina - 2003; 170 godina - 2008.; 35 godina Dječjeg odjela - 1993.). Treba reći da su i prijašnjih godina (prije 1991.) u Knjižnici posvećivali pažnju obljetnicama, pa i ovima o kojima smo već zapisali. To samo govori o kontinuitetu kulturnih i programskih zadataka Gradske knjižnice. Varaždinci koji su ustrajni i redoviti u praćenju tih događanja mogu to potvrditi. Ovoj ilustrativnoj tablici pridodajmo jedan izbor (popis), koji proširuje bogatstvo događanja. To samo potvrđuje našu polaznu istraživačku tezu o kvaliteti kulturnog života u gradu zahvaljujući upravo djelovanju Knjižnice.

Popis događanja (izbor)

1. 1991. – Tribina o „Deklaraciji o položaju hrvatskog jezika – danas“ – Josip Pavičić i Vid Fijan.
2. 1991. - Mijo Lončarić: „Kaj – jučer i danas“ - Josip Vončina, Zvonimir Bartolić, Antun Šojat i Mijo Lončarić.
3. 1991. – Katarina Patačić - Keglević: „Pesme horvatske“ reprint izdanje - Joža Skoka, Zvonimir Bartolić, Mirko Ivanjek, Alojz Jembrih, Nada Klačterka.
4. 1991. - Ante Stamać - književno djelo Tina Ujevića – predavanje.
5. 1992. – Aleksandar Stipčević: „Cenzura u knjižnici“ – Vjekoslav Mikecin, recenzent.
6. 1992. – Vladimir Muljević: “Ferdinand Konščak - misionar i istraživač Kalifornije u 18. stoljeću“. (Također 1996. nastavak priče o F. Konščaku).
7. 1993. – Joža Skok: “Krlježina varaždinska ishodišta“.
8. 1996. – Vladimir Devide: “Antologija hrvatskih haiku pjesništva“, V. Devide i varaždinski pjesnici uvršteni u antologiju.
9. 1999. - Zvonimir Bartolić: “Juraj Habelić, otac hrvatske kajkavske književnosti“.
10. 1999. – Gustav Piasek: “140 godina bolničke djelatnosti u Varaždinu“.
11. 1999. – Joža Skok: “Antologija moderne kajkavske lirike 20. stoljeća“, „Ruožnik rieči“ antologija kajkavske proze“ priredio Joža Skok – Joža Skok, Ivo Kalinski, Stijepo Mijović –Kočan, Ivan Zvonar.
12. 1999. Hrvatski književni povjesničari: Kombol-Ježić-Fancev-Matić-Haler – Josip Bratulić, Nikica Kolumbić, Tihomil Maštrović, Stanislav Marijanović, Miroslav Šicel.
13. 2001. Razgovor s prof. dr. sc. Jožom Skokom - u povodu 70 godina života – Denis Peričić.
14. 2001. Aleksandar Stipčević: „Sudbina knjige“ – A. Stipčević, Tatjana Jelušić, Srećko Jelušić.
15. 2001. Joža Skok: “Miroslav Krleža - 20 godina poslije“ – Joža Skok.
16. 2003. Ivan Pergošić: “Decretum 1574. – Joža Skok, Ivan Zvonar, Zvonimir Bartolić.
17. 2006. Miroslav Žugaj, Ksenija Dumičić, Vesna Dušek: “Temelji znanstvenoistraživačkog rada: metodologija i metodika“ - Boris Auer, Stjepan Dvorski, Željko Kušter.
18. 2007. Ivan Padovec i njegovo doba – zbornik radova - Koraljka Kos, Vjera Katalenić, Sanje Majer-Bobetko, Stanislav Tuksar, Eduard Vargović.

19. 2009. Miroslav Šicel: "Povijest hrvatske književnosti XIX. i XX. stoljeća" – Joža Skok, Ernest Fišer, Miroslav Šicel.
20. 2012. Vladimir Nöthig: "Austroougarska vojska u Varaždinu 1868. - 1918." Vladimir Huzjan, Denis Peričić, Vladimir Nöthig.
21. 2012. Književna večer Nikice Petraka – Tonko Maroević, Pavao Pavličić, Nikica Petrak.
22. 2014. Ivan Zvonar: "Pregled povijesti kajkavske usmene književnosti" – Rajko Fureš, Joža Skok, Ivan Zvonar, Ivanka Kunić.
23. 2015. Pjesnička večer Igora Zidića - Davor Šalat, Ernest Fišer, Igor Zidić.
24. 2015. Kristijan Novak: "Črna mati zemla" - Irma Kovačić, Kristian Novak, Ernest Novak.
25. 2017. Okrugli stol: "Koloman Rac (1863. - 1937.) hrvatski klasični filolog (80. obljetnica smrti). Darko Novaković, Voljena Marić, Teo Radić, Karmen Levanić, Vladimir Huzjan.
26. 2017. Marko Gregur: "Kak je zgorel presvetli trombetassicz" - Mario Kolar, Kruno Lokotar, Marko Gregur. (Nagrada Katarina Patačić za 2017. godinu).

Iako ovom popisu gotovo da nije potreban poseban komentar ipak želimo naglasiti nekoliko važnih činjenica. **Prva** se odnosi na važnost koja se pridaje predstavljanju književnih djela i, dakako, autora. Varaždinci su doista imali privilegij slušati poznata imena naše književnosti, zatim poznata sveučilišna imena – profesore i akademike koji su im podarili svoje spoznaje. **Druga** je predstavljanje knjiga poznatih varaždinaca književnika: Ernesta Fišera, Denisa Peričića, Željka Funde, Barice Pahić-Grobenski, Tomislava Ribića, Ines Hrain, Matilde Mance, Mire Šincek i drugih. Ta su predstavljanja uvijek imala brojnu varaždinsku publiku te su dobro praćena u medijskim napisima. **Treća**, redovito predstavljanje, kao i obilježavanje godišnjica Varaždinskog književnog društva, kroz njihov zbornik ili predstavljanje djela članova društva. **Četvrta**, predstavljanje i obilježavanje nekih važnih događanja koja nisu strogo književna literatura, kao na primjer Gustav Piasek: "140 godina bolničke djelatnosti u Varaždinu"; **225. obljetnica** prve stručne medicinske knjige na kajkavskom jeziku: **Ivan Krstitelj Lalangue – Vračtva ladanjska** uz predavanje Gustava Piaseka, ili **55 godina** djelovanja Veterinarske stanice Varaždin (kao predstavljanje knjige) itd.

Knjižnica je također organizirala seriju razgovora o sportu, koje je vodio poznati varaždinski novinar Krunoslav Kruljac. On je tijekom 2013. godine razgovarao s poznatim varaždinskim sportašima na tribini pod općim nazivom *Sportske priče iz davnine*: Draženom Ožegom, Viktorom Plavecem (umro 2018.), Božida-

rom Pozderom (hrvanje), Nadom Pitner-Ciglar (rukomet) i Jankom Miljenovićem-Žanom (nogomet).

Važni podaci – vrste događanja

Događanja u Gradskoj knjižnici imaju različite nazive. Prema pozivnicama, plakatima, obavijestima i karakteristikama samih događanja postoji ukupno 53 različite formulacije, koje čine ukupno 536 zbivanja u 27 godina (1991. - 2017.). Pažljivom analizom i obradom dobili smo ovu tablicu pet najčešćih formulacija događanja:

1. Predstavljanje knjiga	307 (54 autora)
2. Predavanja	50
3. Izložbe	25
4. Književne večeri	13
5. Svečani programi	10

To čini ukupno **405 događanja**, što znači 75% svih događanja u 27 godina. **Predstavljanje knjiga** najčešće je prisutna formulacija. Iako su nam službene formulacije na pozivnicama bile kriterij, jer se mogu dokumentirati, ovom broju se mogu dodati i neka događanja pod drugim formulacijama: **Predavanja** (recimo predavanje prilikom predstavljanja knjige i autora). Isto vrijedi i za formulaciju **Književne večeri**.

Izložbe

Izložbe, bilo „prateće“ uz neki događaj (predavanja, predstavljanja knjiga i sl.), ili prigodne (Uskrs, Božić) važna su „slika“ djelovanja Knjižnice. Prostor Knjižnice iskorišteni su za postavljanje izložbe različitog sadržaja, kao i vremenskog trajanja izložbe. One su rezultat nekog planiranog zbivanja i dio su konkretnog događanja. Međutim, kako izložbe imaju svoje vrijeme trajanja, to su one prigoda da redoviti korisnici usluga Knjižnice imaju priliku razgledati izložbu. Također, postavljena izložba povod je i nastavnicima i učiteljima da ih planski posjete i razgledaju. Često su uz izložbu pripremljeni manji katalozi, deplijani ili kraće informacije. Veliki je broj izložbi postavljen u ovih 27 godina. Tablica to pokazuje.

Tablica 7. Popis izložbi prema pozivnicama i plakatima. Odjel za odrasle. (1991.-2017.)

Redni broj	Naziv izložbe	Godina	Autor/ organizator	Napomena
1.	Rukopisna i tiskana građa o Ivanu Kukuljeviću Sakcinskom (1816.-1889.)	1991.	Ljerka Šimunić	GMV i Knjižnica. U povodu Dana državnosti RH, 810. obljetnice Varaždina, 175. obljetnice rođenja I. Kukuljevića Sakcinskog
2.	Izložba slika i crteža Ivana Meseka	1991.	Ivan Mesek	Izložba prije predavanja Tomislava Jagačića
3.	Izložba knjiga i časopisa „Ekologija“	1992.	Gradska knjižnica	
4.	Izložba: Antun Gustav Matoš, 120 godina rođenja	1993.	Gradska knjižnica	
5.	Izložba: “Kruh naš svagdanji”. Žitarice-tehnologija-kulinarstvo	1994.	Gradska knjižnica, Varaždinske vijesti	Uz „Dane kruha“
6.	Izložba: “Esperantska književnost – dio svjetske književnosti“	1995.	Gradska knjižnica	
7.	Izložba slika iz privatnih zbirki: kineska umjetnost rezanja papira	1995.	Gradska knjižnica	
8.	Izložba knjiga uz 120 godišnjicu pjesnikova rođenja: Vladimir Vidrić	1995.	Gradska knjižnica	
9.	Izložba: “Uskrsni običaji“	1996.	Gradska knjižnica	
10.	Izložba povodom Dana planeta Zemlja	1996.	Gradska knjižnica	
11.	Izložba o Karlu Krausu u HNK Varaždin	1996.	Gradska knjižnica, Hrvatsko-austrijska kulturna zajednica, Austrijski kulturni institut Zagreb	Izložbu otvorio: Erich Campestrini, ataše
12.	Izložba: Planine Hrvatskog Zagorja	1997.	Gradska knjižnica, TIVA Varaždin	Uz predavanje Zlatka Smerkea: „Hrvatske planine“ Uz Mjesec knjige
13.	Izložba: “Gustav Krklec opet u Varaždinu“	1999.	Gradska knjižnica	Otvorenje Spomen sobe i spomen ploče u Maruševcu
14.	Izložba knjiga Varaždinskog književnog društva	1999.	Gradska knjižnica	Uz Zbornik sv. III.

Redni broj	Naziv izložbe	Godina	Autor/ organizator	Napomena
15.	Izložba knjiga o pripremanju jela i pića	1999.	Gradska knjižnica	
16.	Izložba Knjižnične građe u povodu 70. rođendana Jože Skoka	2001.	Gradska knjižnica: autorica Jasminka Štimac	Uz razgovor s Jožom Skokom- Denis Peričić
17.	Izložba: Španjolska večer: izložba španjolskih knjiga	2001.	Gradska knjižnica, Španjolski klub Varaždin	Sa španjolskim u treće tisućljeće „Španjolski jezik – nekad i danas“
18.	Dokumentarna izložba: 130. obljetnica rođenja Stjepana Radića 1871.-2001.	2001.	Gradska knjižnica	
19.	Izložba glagoljskih knjiga iz obiteljske zbirke Mladena Kezele	2001.	Gradska knjižnica	Uz predavanje: Darko Žubrinčić:“11. stoljeća hrvatske glagoljice“
20.	Izložba: “Marijan Zuber“	2003.	Grad Varaždin, Gradska knjižnica	Uz 90. obljetnicu rođenja
21.	Izložba knjiga: “Poljoprivreda, stočarstvo i prehrambena industrija“	2003.	Republika Hrvatska, Gradska knjižnica, NSK Zagreb, ISIP	
22.	Prigodna izložba o Božiću	2003.	Gradska knjižnica	
23.	Fašnički skeč s izložbom <i>Strava</i>	2004.	Gradska knjižnica	
24.	Književna večer i izložba	2004.	Gradska knjižnica i Varaždinsko književno društvo	
26.	Izložba: “Josip Juraj Strossmayer“	2005.	HAZU- Zavod Varaždin, Državni arhiv Varaždin, Gradska knjižnica, Gradski muzej Varaždin	Uz predavanje akademika Petra Strčića:“ Josip Juraj Strossmayer danas“
27.	Izložba: Vatroslav Jagić	2005.	Gradska knjižnica	Uz znanstveni skup
28.	Izložba raritetnih izdanja	2006.	Gradska knjižnica	Uz predavanje Alojza Jembriha Antun Vramec:“Postilla“
29.	Izložba: Krapinski pračovjek	2006.	Gradska knjižnica	Susret s piscem. Uz Mjesec Hrvatske knjige
30.	Izložba <i>Bliži se martinje</i>	2008.	Gradska knjižnica-Ogranak Banfica	
31.	Izložba: “Novinstvo Varaždina 1848.-1945.“	2009.	Gradska knjižnica, Gradski muzej Varaždin, autorica Magdalena Lončarić	Uz Mjesec Hrvatske knjige

Redni broj	Naziv izložbe	Godina	Autor/ organizator	Napomena
32.	Izložba: "Sretan Uskrs"	2010.	Gradska knjižnica	
33.	Izložba: "Jedan po jedan dohodu vlastela"	2010.	NSK Zagreb, Gradska knjižnica, MH-ogranak Varaždin	Uz predavanje: "Pisma Ive Vojnovića"
34.	Izložba starih čestitki i knjiga o Božiću	2010.	Gradska knjižnica	
35.	Izložba: "Knjižni rariteti iz knjižnice franjevačkog samostana u Varaždinu"	2012.	Gradska knjižnica	Uz predavanje Vatroslava Frkina i Lucija Jageca: "Knjižnica franjevačkog samostana u Varaždinu"
36.	Izložba o Zvonku Milkoviću	2013.	Gradska knjižnica	<i>Hommage</i> Zvonku Milkoviću- 125. obljetnica rođenja i 35. obljetnica smrti
37.	Prigodna izložba o A. G. Matošu	2014.	Gradska knjižnica	Uz predavanje akad. Ante Stamaća: "Matoš naš suvremenik", uz 100. godišnjicu smrti.
36.	Izložba o Metelu Ožegoviću	2014.	Gradska knjižnica	Uz predavanje Vladimira Huzjana: „Iz života Metela Ožegovića“ u povodu 200. godišnjice rođenja
37.	Izložba: "Progledajte bez predrasuda"	2017.	Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča	Projekt: <i>Svjetlo i tama pričaju</i> "
Ukupno	37	1, 37 (po godini)	54 (ukupno)	

Važniji podaci – termini događanja

Analiza događanja pruža nam još nekoliko interesantnih podataka: to su **dani** u tjednu; **vrijeme (satnica)** događanja; **mjeseci** događanja kroz godinu. Tablica nam to najbolje pokazuje:

Tablica 8. Termini događanja

Dan	Sat	Mjesec
U načelu: Svi dani u tjednu	Većinu čine dva termina: 19 sati i 19,30 sati	siječanj – veljača - manji broj zbiljanja
Najčešći dani u tjednu: Srijeda-četvrtak-petak	Ostali termini: 18 sati i 20 sati 10 sati - primjerice svečanosti 13 sati – neka predavanja *** U Dječjem odjelu, na primjer: 15 sati 17 sati	ožujak – travanj – svibanj – lipanj - glavni mjeseci srpanj - rijetko - Kolovoz - nema događanja rujan – listopad – studeni - prosinac - glavni mjeseci

Ovoj tablici prilažemo podatke događanja po mjesecima, koji su najviše zastupljeni. To je osam mjeseci kroz godinu. U kolovozu nema zbiljanja dok je srpanj zastupljen svega s dva događaja. Siječanj je zastupljen s nešto više događaja, ali ima godina (deset) u kojemu nema zbiljanja. Napominjemo da se podaci u Tablici 9 odnose na kulturna događanja na *Odjelu za odrasle*, dakle bez *Odjela za djecu* i *Odjela za mlade i stranu literaturu*.

Tablica 9. Događanja po mjesecima

Godina	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac
1991.	2	1	2	3	2		3		
1992.		2	2	1	2		1	5	3
1993.	1		2	2	1			3	
1994.		2	2	2	1		2	1	1
1995.		2	3	1			2	4	2
1996.		1	4	5	2	1	2	2	3
1997.	1	2	2				3	2	1
1998.	1	3	3	2	3	1	1	3	2
1999.	1	1	2	1	2	2	4	3	3
2000.		1	3		1		2	3	
2001.	3	3	2	4	3		4	5	1
2002.	1	1	1	1	1	1	3	4	1
2003.	1	2	1	4	1	2	2	4	4
2004.	3	1	1	4	2	1	4	5	3
2005.	4	1	2	2	4	1	4	4	2
2006.	3	4	3	2		2	3	6	1
2007.	2	5	1	4	1	1	2	2	1

Godina	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac
2008.			1	2	1	1	7	4	3
2009.	2	2	1	2			4	4	2
2010.	4	2	4	4		1	5	4	3
2011.	2	3	1	3	1	3	4	4	1
2012.	1	3	3	3	1	2	5	4	2
2013.	1	3	2	3	2		4	7	4
2014.	2	4	2	4	1	1	3	3	
2015.	1	5	2	3	1	2	4	2	2
2016.	1	3	3	2	1	2	5	3	2
2017.	2	3	3	4	1	2	4	6	2
Ukupno	39	58	58	67	35	26	87	97	49
Ukupno- bez siječnja i srpnja	516								
1991. – 2017.	536								

Iz tablice je vidljivo da pet mjeseci u godini ima najviše događanja. U prvom dijelu godine to su: ožujak, travanj i svibanj, dok su u jesenskom dijelu najviše zastupljeni listopad i studeni, što je normalno jer se u ta dva mjeseca organiziraju zbivanja vezana za **Mjesec knjige u Hrvatskoj**.

Broj i karakteristike posjetitelja

To je tema o kojoj možemo najmanje dokumentirano pisati. Razlog je evidentan: o tome imamo malo podataka. Broj slušatelja nije kontinuirano praćen i bilježen. Evo nekih podataka koje nam je ustupio ravnatelj Knjižnice.¹²

Tablica 10. Broj posjetitelja (Odjel za odrasle)

Redni broj	Godina	Broj posjetitelja
1.	2012.	1.390
2.	2013.	1.695
3.	2014.	1.310
4.	2015.	1.140
5.	2016.	1.310
6.	2017.	1.780
		8.625 (1.437)

¹² Ravnatelj Knjižnice je Mario Šoštarić (2008.)

Dakle u šest godina praćenja zabilježeno je ukupno 8625 posjetitelja odnosno 1437 po godini. Ostaje pitanje da li je taj godišnji prosjek realan tj. moguć na razini od 27 godina, a on bi iznosio nešto više od 38.000? Možda, ali tek kao ilustracija. Svakako, prihvatimo ove podatke tek kao uvjetne, a pokazuju nam interes varaždinaca za događanja u Knjižnici.

Za razliku od ovih podataka na *Odjelu za mlade i stranu literaturu* podaci su zapisivani od 2008. godine. Prilažemo tablicu radi komparacije. Ovdje je prosjek po godini 1.366 posjetitelja.

Tablica 11. podaci za Odjel za mlade i stranu literaturu.

Redni broj	Godina	Broj programa	Broj posjetitelja
1.	2008.	24	371
2.	2009.	20	343
3.	2010.	28	264
4.	2011.	26	1.270
5.	2012.	26	1.465
6.	2013.	31	1.970
7.	2014.	25	1.887
8.	2015.	24	2.095
9.	2016.	20	2.007
10.	2017.	25	1.996
	Ukupno	249	13.668

Ipak, nama se čini mnogo interesantnije kakav je sastav slušateljstva? Tko su uistinu posjetitelji zbivanja? O tome nemamo nikakvih, baš nikakvih zapisanih podataka. No, da li se ipak, barem okvirno, može reći, tko čini slušateljstvo večernjih događanja u Knjižnici? Fotografije nam mnogo toga mogu pokazati. Svakako, ljudi koji vole knjigu i vole čitati! Oni prate događanja, i uživaju u večernjim druženjima. Za njih su takva događanja važna. U njih se stvara potreba za posjetom Knjižnici, i na taj način s godinama nastaje **navika** – dakle, normalno je da se prate događanja, očekuju se pozivnice, ili najave (novine, televizija portali). Stvara se uгода – doživljaj unaprijed, želja da se čuje i vidi poznata osoba, odnosno „upoznaju“ poznati i priznati autori i njihova djela. Dan je, uz večernja druženja u Knjižnici, ispunjen i obogaćen sadržajima trajne vrijednosti. Ipak, u koloritu zbivanja kroz redovita dolaženja, susrećemo u dužem nizu godina (uvjetno) rečeno iste osobe, kao što i primjećujemo da nekih nema ili dolaze rijetko. Primjerice, dolazi relativno malo broj učitelja (nastavnika, profesora) hrvatskog jezika s naših

osnovnih i srednjih škola. A njih je mnogo! Već i zato što je to prilika da iz prve ruke slušaju riječi poznatih i priznatih književnika, koji govore o svojim djelima, ili drže predavanja o drugima. Često su to imena koja su u školskim programima i lektirama iz hrvatskog jezika. Vjerojatno zato ima premalo njihovih učenika, posebno srednjoškolaca, jer nisu tako odgajani i motivirani. Potreba za prisustvovanjem takvim događanjima očito nastaje kasnije, s godinama.

Tablica slikovito prikazuje da ima godina kad je bilo zaista mnogo posjetitelja. Dakako, to je statistička brojka. U stvarnosti bilo je događanja za koja se u Knjižnici tražila stolica više! Kako god razumjeli ova razmišljanja, Varaždinci vole dolaziti u Knjižnicu i uživati u događaju. Zato je život Knjižnice **ferment** ukupnog života grada, pa je bez nje nezamisliv, odnosno bitno osiromašen i besperspektivan.

Ovim promišljanjima valja dodati još jednu činjenicu. Grad Varaždin ima kroz godinu brojne aktivnosti, pa je kulturna scena često u tjednu bogata događanjima koja se *preklapaju*, jer se u večernjim događanjima u istim ili „bliskim“ terminima, dakle u isto vrijeme organiziraju: izložbe, koncerti, kazališne predstave, predavanja u drugim prostorima i slično. To samo govori o bogatstvu kulturnih zbivanja u Varaždinu, što mu svakako služi na čast!

Neke karakteristike događanja

Nije moguće u ovom tekstu pobrojati i komentirati sve koji su sudjelovali na večernjim događanjima u Knjižnici. Presentacije u Knjižnici zahvaljuju svoj uspjeh ne samo autorima i njihovim djelima već i sudjelovanju glumaca Hrvatskog narodnog kazališta u Varaždinu, koji su svojim umijećima čitanja doprinijeli punom doživljaju nekog književnog uratka (pjesma, proza). Njihov doživljaj teksta i toliko potrebna dramaturgija izričaja od ključne su važnosti za istinski doživljaj djela i autora. Prije svega riječ je o poznatom varaždinskom glumcu i autoru enciklopedijskog djela o kajkavskom jeziku Tomislavu Lipljinu, koji je, rekli bismo, tradicionalno prisutan na takvim prezentacijama. Posebno to dolazi do izražaja kad je riječ o tekstovima na kajkavskom jeziku. Osim njega moramo spomenuti Ljiljanu Bogojević, Nadu Klašterku, dramsku umjetnicu iz Zagreba, Mariju Krpan, Darka Plovanića, Marinka Prgu, Višnju Fara, Kseniju Krčar, Ivana Lovričeka, Dragutina Novakovića Šarlija (kao glazbena pratnja), Petra Večeka, Stojana Matavulja, Hanu Hegedušić, Roberta Plemića, Zdenka Brleka, Zvonka Zečevića, Hanu Kunić.

Ovom popisu dodajemo i grupe recitatora srednjih škola, primjerice, I. Gimnazije Varaždin, ali i njezine dramske družine „Theatron“, II. Gimnazije Varaždin, zatim Gospodarske škole, Elektrostrojarske škole, Strojarske škole. Svi su oni svojim nastupima pridonijele kvaliteti prezentacije djela. Njima pridružujemo učenike varaždinskih osnovnih škola, te primjerice OŠ Vidovec. Često su uz predstavljanja sudjelovali i profesori i učenici Glazbene škole Varaždina (gitara, harmonika, klavijatura i pjevači), ali i drugi glazbenici. Njihovi glazbeni programi učinili su predstavljanja u Knjižnici iznimno dojmljivim.

Nakladnik *Modernista* Robertino Bartolec, gotovo svake godine predstavlja knjige iz svoje godišnje produkcije. Također to čini i Stjepan Juranić poznati nakladnik kuće *Tonimir* iz Varaždinskih Toplica. Godišnju produkciju redovito ima i *Varaždinsko književno društvo*. Svoja djela predstavljao je i poznati varaždinski teolog Zvonimir Šagi Bunić. Promocije su imali i udžbenici za osnovne škole, srednje škole, ali i sveučilišni udžbenici, o kojima su govorili poznati varaždinski srednjoškolski profesori, te sveučilišni profesori iz Varaždina i Zagreba.

Uz Dan Grada Varaždina, 6. prosinca i blagdan sv. Nikole, i međunarodnog dana invalida (3. prosinca) održavana je *Večer poezije i glazbe*.

Organizaciju večernjih događanja Knjižnica često priprema u suradnji s varaždinskim kulturnim, obrazovnim i znanstvenim institucijama. To su Gradski muzej Varaždin, osnovne i srednje škole i fakulteti, HAZU Zavod za znanstveni rad u Varaždinu te MH – ogranak u Varaždinu. Što se tiče Matice hrvatske Knjižnica je surađivala s Ograncima u Čakovcu, Koprivnici i Varaždinskim Toplicama. Suradnja sa spomenutim organizacijama, naravno ne samo s njima, prisutna je i prije razdoblja o kojem je riječ u ovom istraživanju (1991. - 2017.), pa se može govoriti o određenoj tradiciji, te o međusobnom povjerenju, i vrijednostima koje ta suradnja postiže u prepoznatljivoj kvalitetu djelovanja Gradske knjižnice u Varaždinu. Nije potrebno, a zbog obima podataka ni moguće, nabrojiti svaku suradnju. Za ilustraciju zapisujemo neke primjere:

Tablica 12. Neki primjeri sudjelovanja varaždinskih organizacija i institucija u događanjima u Knjižnici

Redni broj	Institucija	Godina	Događaj
1.	Gradski muzej Varaždin	1991. 1991.	Svečana akad. o Krešimiru Filiću. Izložba o I. Kukuljeviću Sakcinskom. (Ljerkka Šimunić)
2.	Varaždinsko književno društvo	1991. - 2017.	Ukupno: 38 sudjelovanja
3.	HAZU- Zavod u Varaždinu	1996. 1999. 2005. 2006. 2007. 2012. 2014. 2014. 2016.	Vladimir Muljević: "Ekspedicija Ferdinanda Konščaka". Zbornik „Kajkavsko narječje i književnost u nastavi“. Petar Strčić: "J. J. Strossmayer danas". Vladimir Paar: „Nikola Tesla-znanstveni vizionar“. Zbornik: „Ivan Padovec i njegovo djelo“. Homage Miroslavu Šicelu, Ante Stamać: "Matoš naš suvremenik". Vladimir Huzjan: "Iz života Metela Ožegovića. Vinko Brešić: "Akademik Mirko Bogović i 19. stoljeće“.
4.	FOI Varaždin	2003. 2006. 2007. 2011.	Sveučil. udžb.: "Ekonomika poduzeća". Žugaj/Dumičić/Dušek: „Temelji znanstvenog istraživanja“. Dvorski/Ruža/Kovšca: "Poslovna ekonomija. Kata Ivić: "Život i djelo Miroslava Žugaja“.
5.	MH - Ogranak Varaždin	1991. - 2011. Primjeri: 1991. 1991. 1992. 1998. 1999. 1999.	Ukupno: 109 sudjelovanja Tribina o Hrvatskom pravopisu. Tribina: "Deklaracija o položaju hrvatskog jezika danas". Zvonimir Bartolić "Juraj Habelić" uz 330. godina „Zrcala Marijanskog“. M. Šicel: "Hrvatska književnost u 19. i 20. st.“. Gustav Piasek: "140. godina bolničke djelatnosti u Varaždinu". Joža Skok: "Antologija moderne kajkavske lirike 20. stoljeća“.

Redni broj	Institucija	Godina	Događaj
		2001.	Razgovor s Jožom Skokom uz 70. godina života.
		2002.	M. Šicel: "Antologija hrvatske kratke priče".
		2002.	Susret čakavske i kajkavske književne riječi.
		2006.	Večer varaždinske haiku poezije.
		2007.	Gustav Krklec: "Svjetlosti zavičaja" <i>Zavičajna čitanka Jože Skoka.</i>
		2009.	M. Šicel: "Povijest hrvatske književnosti XIX. i XX. st."
		2011.	Ignac Kristijanović: "Ezopuševe basne pohorvačene".
		2012.	Nikica Petrak- dobitnik nagrade „Vladimir Nazor“.
		2013.	Ernest Fišer: "Pohvala tihom slogu".
		2013.	Hommage Zvonku Milkoviću.
		2014.	Ernest Fišer: "Machbeth na fajruntu".
		2014.	Joža Skok: "Garestinski gartlic rieči"
		2015.	Pjesnička večer Igora Zidića.
		2015.	Kristian Novak: "Črna mati zemla"
		2017.	Matilda Mance: "Zovu me Zeus".
6.	Osnovne i srednje škole	1991. - 2017.	Ukupno: 20 sudjelovanja

Matica hrvatska - ogranak u Varaždinu iznimno je aktivan u sudjelovanju kulturnih događanja u Knjižnici. Brojka od 109 sudjelovanja znači da je u 27 godina varaždinski ogranak uz Knjižnicu bio najviše zastupljen u organizaciji zbivanja. Nema nikakve sumnje najviše zasluga za to ima njezin predsjednik Ernest Fišer.

Organizatori događanja

Tko su sve bili organizatori takvih događanja? Naravno, ponajprije Gradska knjižnica u (gotovo) svim zbivanjima. Popis je veliki. Iznosi ukupno 116 organizatora u 27 godina. Oni su u **zajedničkim suorganizatorskim aktivnostima** taj popis „podigli“ na broj od 846 subjekata odnosno organizatora (vidjeti Tablica broj 2).

Prema formulacijama na pozivnicama i(li) plakatima organizatori događanja bili su: Gradska knjižnica i čitaonica *Metel Ožegović* Varaždin; Matica hrvatska – ogranak Varaždin; Mladinska knjiga Zagreb – predstavništvo Varaždin; Glazbena škola Varaždin; HNK Varaždin; Gradski muzej Varaždin; Izdavački centar Rijeka; TIZ „Zrinski“ Čakovec; NIŠP Varaždin; Školska knjiga Zagreb; Esperantsko društvo

Varaždin; NP „Varaždinske vijesti“ Varaždin; KUD „Sloboda- VIS“ Varaždin; Tjednik Vikend; Centar za kulturu Sisak; FOING Varaždin; Nakladnička kuća Feletar; Klub alternativnog letenja Varaždin; Hrvatske vode - ispostava Varaždin, Varaždinski filozofski krug HFD; Hrvatsko društvo folklorista; Varaždinsko književno društvo; VADEA d.o.o. Varaždin; Nacionalno svetište Marija Bistrica; Poglavarstvo Grada Varaždina; „Porin“ nakladničko poduzeće Zagreb; „Katarina Zrinski“ Varaždin; „Pax Romana“ – podružnica Varaždin; Matica hrvatska – ogranak Čakovec; Hrvatsko-austrijska kulturna zajednica; Austrijski kulturni Zagreb; Zavod HAZU Varaždin; STANEK d.o.o. Varaždin; „Papyrus“ Koprivnica; HPD „Ravna gora“; Tiskara TIVA Varaždin; Varaždinska županija; CC MARKETING, Zagreb; C.A.S.H. izdavačka kuća Pula; Brza d.o.o.; Nakladnička kuća *Tonimir* Varaždinske Toplica; Županijsko vijeće Hrvatsko novinarskog društva Varaždina; Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu; Naklada „Benja“ Lokve; Općina Maruševac; Udruga prijatelja dvora Maruševac; Akademski zajednica HDZ; Kršćanski socijalni krug Varaždin; IV. OŠ Varaždin; Panonski institut Pinkovac; Naklada Meridijani; Društvo distrofičara Varaždin; FOI Varaždin; VBV Varaždin; NSK Zagreb; ISIP; Agent - info Varaždin; Naklada Pavičić; YACHT CLUB Varaždin; Zmajski stol Braća Hrvatskog zmaja; Stanoing Varaždin; Nakladni zavod Globus; Zlati ajngl Varaždin; Hrvatsko-njemački društvo Varaždin; Hrvatsko-slovensko društvo Varaždin; Matica hrvatska – ogranak Koprivnica; Trkački klub „Maraton 95“ Varaždin; Korak života –novinarsko literarna grupa; Hrvatsko-književni zbor Zagreb; Upravni odjel za znanost, kulturu i šport Grada Varaždin; Francuski klub Varaždin; Hrvatsko-crnogorsko društvo prijateljstva „Croatia – Montenegrum“ Osijek; Udruga branitelja, invalida i udovica domovinskog rata „Podravke“ Koprivnica; Udruga sudskih tumača i prevoditelja; Obitelj Korotaj; Alineja d.o.o. Zagreb; Mini-print-logo d.o.o.; Modernist Varaždin; Nova knjiga rast; Naklada Ljevak Zagreb; Mozaik knjiga Zagreb; Varaždinskim klub kolekcionara; Algoritam Zagreb; Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata; Hrvatska kapucinska provincija sv. Leopolda Magdića; Hrvatsko društvo političkih zatvorenika; Društvo Hrvatskih knjižara - ogranak Čakovec; Riječka književna udruga „Katapult“; Profil, Zagreb; Ug. „Esseg“ – Osijek / UG Hrast – Gunja; Udruga 7 GB „Puma“ Varaždin; Kulturna udruga „Akropola“ Zagreb; Naklada OceanMore; Zajednica Športskih udruga Varaždin; Alfa nakladnička kuća; Kino galerija; Naklada Funditus; Veleposlanstvo Japana; Japansko-hrvatsko društvo prijateljstva; Matica hrvatska Zagreb; Nakladnička kuća Croatia - Budimpešta; Zajednica udruga antifašističkih boraca i antifašista Varaždinske županije; Kulturni centar „Kallio-pa“ Našice; Gradska knjižnica „Gustav Krklec“; Udruga mladih V.U.K. (Varaždinski underground klub); Društvo hrvatskih književnika – podravsko-prigorski ogranak; Savez Rusa Republike Hrvatske; Udruga Kalinke; Večernji list – Edicija; Udru-

ga građana ESSEGG, Županja; Hrvatska udruga „Muži zagorskog srca“; Novinarsko-literarna grupa „Jasminka Matoković Jaca“; Udruga Zlatno slovo; Teniski klub Varteks Varaždin, Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča; Udruga ritam misli.

Ovom popisu nije potreban poseban komentar. Brojka je impresivna, naročito kad su organizatori povezani pa ima događaja kad upravo reprezentativna organizacija daje osobitu težinu događaju, dakako na veliko zadovoljstvo Varaždinaca. Upravo su autori i organizatori garancija uspješne večernje seanse.

Sponzori i pokrovitelji

Sponzori su neizostavni dio organizacije, jer u konačnici, svaki događaj traži određena novčana sredstva, do kojih se dolazi na različite načine. Sponzorstvo je jedan od izvora koji to omogućuje. Iz Tablice 2 je vidljivo da u 27 godina koje pratimo bilo 12 sponzora. To su bili, naravno, neki više puta: TIVA Varaždin, MIV (Metalna industrija Varaždin), Varaždinska banka, Varaždinske vijesti, Knjižara Algoritam, Vindija Varaždin, Sitotisak Design Varaždin.

Pokroviteljstvo je, također prema tablici 2, zastupljeno 31 puta. Najviše *Varaždinske vijesti* kao medijski pokrovitelj posebno programa uz *Mjesec knjige*. Ostali pokrovitelji, neki i više puta bili su: pojedinačno Stjepan Adanić (predsjednik SO Varaždina - 1991.), te Ministarstvo kulture, Modernist, Algoritam, Point, VTV (Varaždinska televizija), Mozaik knjiga.

Mediji i Knjižnica

Događanja u Knjižnici aktivno prate (pa i najavljuju) mediji na prostoru Varaždinske i Međimurske županije. U godinama koja su predmet našeg interesa to su: najprije Varaždinske vijesti (popularni *Varaždinec*). U početku nije bilo drugog tjednika, i nije bilo ni portala. Zatim tu pribrajamo i povremeno javljanja varaždinskih novinara koji pišu za Večernji list, Vjesnik i Jutarnji. Lokalni radio, Županijski radio Varaždin, i redovito bilježi događanja s intervjuima i razgovorima sudionika, kao i u posebnim rubrikama vijesti iz kulture. To vrijedi i za druge lokalne radio postaje: Radio sjeverozapad, radio Kult. Varaždinska televizija (VTV) od svog početka prisutna je svojim priložima na večernjim zbivanjima, ali i drugim događanjima u Knjižnici. To vrijedi i za njihove posebne emisije iz kulture. Ta je praksa ostala i do danas. Pojavom još jednog varaždinskog tjednika *Regionalnog tjednika*, povećava se broj novinara koji prate događanja u Knjižnici. Novi mediji, internet, a to su portali, omogućili su brzu i pravovremenu informaciju o svemu što se događa u Knjižnici. To su: evaraždin, Varaždinske vijesti, Regionalni tjednik, službene WEB stranice Knjižnice, Grada Varaždina, Varaždinske županije, Grad-

skog muzeja Varaždin, FOI Varaždin. U vremenu u kojem živimo sva nabrojena sredstva omogućuju pravovremenu i brzu informaciju, ali također omogućuju, kako novinarima, tako i kulturnjacima te istraživačima da ažuriraju svoju dokumentaciju, te bolje upoznaju autore i predstavljače. Upravo ova situacija, dakle bogati izvori informacija, kao i komentari, zahtjevaju od aktera kulturnog života ozbiljnost u programima i solidno organiziranje događanja. Dakle, otvorenost informacija traži odgovornost i traženje kvalitete u sadržajima kulturnog života. Na medije valja računati, pa se i za njih treba pripremiti. Iako vijesti ne traju dugo uvijek se kasnije, po potrebi, mogu pronaći, naročito ako se zainteresirani potrudite i tako sačuvaju u svojoj dokumentaciji.

Priloge mora netko i napisati. Tako dolazimo od novinara koji su redovito ili povremeno pripremali tekstove o događanjima u Knjižnici. Naravno, to su novinari koji u isto vrijeme prate i druga kulturna i društvena događanja u Varaždinu, i s godinama su stekli izvrstan uvid u zbivanjima u gradu. Njihovi su tekstovi kritički prikaz njegovog bogatog svekolikog života. Kako zapisana riječ ostaje i potvrđuje staro pravilo da je zapisano dokaz zbivanja, tako su njihovi radovi kroz dugi niz godina izvrstan istraživački materijal ali i slika života grada u jednom vremenu i načinu života. To je povijest našeg grada. U ovih 27 godina mijenjale su se cijele redakcije, pa i novinari, tako da ovaj popis, moguće, ima i po koji nedostatak. Donosimo popis novinara:

Novinari: Denis Peričić, Ivan Vrbanić, Vesna Nazansky, Igor Čolaković, Ivan Njegovec, Anica Jeremić, Andreja Žigić Dolenc, Josip Novak, Dragutin Ovčar (Čakovec- Međimurje), Ivica Kruhoberec, Marija Barić, Jelena Blaži, Kristijan Petrović, Paula Poljak Morandini, Boris Kožar, Nikola Leskovar, Ernest Fišer, Dragica Vitez, Zlatko Mehun, Karmen Gumbas, Srećko Lebinec, Mirta Takač, Siniša Kalajdžija, Nebojša Kalajdžija, Ninoslav Hohnjec, Marina Galović Hohnjec, Julijana Marčec, Mihaela Zagorščak, Martina Vargović.

Radio – TV postaje: HTV-dopisništvo, VTV, Županijski radio radio Varaždin, Gradski radio 042, Radio Kult, Radio Aktiv, Radio Sjeverozapad, Radio Kaj.

Novine: Varaždinske vijesti, Regionalni tjednik, Večernji list, Vjesnik, Varaždinski glasnik

Portali: Varaždinske vijesti, evaraždin, Regionalni tjednik, Službene stranice Grada Varaždina, Službene stranice Varaždinske županije, Službene stranice Gradske knjižnice, FOI Varaždin.

PROMIŠLJANJA NA KRAJU

Paul Balta: „Glavna briga knjige jest u tome kako da od naše prošlosti osmisli budućnost“.

Tema našeg istraživanja, a ona je po prvi puta bila u središtu (našeg) interesa, s velikim brojem prezentiranih podataka pruža dobre mogućnosti za neka zaključna razmišljanja. Velika obljetnica 180 godina prve Ilirske čitaonice u Hrvatskoj, danas Gradske knjižnice i čitaonice *Metel Ožegović* Varaždin, bila je odličan povod za jedno produktivno istraživanje. Večernja događanja u Knjižnici na *Odjelu za odrasle* u vremenskom razdoblju od 1991. do 2017. godine pravi su izazov istraživaču, ali i sjajna prilika da se pokaže koliko je djelovanje Knjižnice bitno za ukupni život grada Varaždina. Osobito zato što su večernja događanja tek jedan dio ukupne djelatnosti knjižnice. Dvadeset i sedam godina čini samo 15 posto ukupnog „života“ Knjižnice. Ali, podaci i razmišljanja koja smo prikupili i analizirali daju nam za pravo da zaključimo da je život Knjižnice, što znači i grada, bio bogat brojnim događanjima u njezinom dugom povijesnom djelovanju. Možda se glavni motto ove velike obljetnice, pa time i ovog istraživanja može ovako formulirati: Gradska knjižnica i čitaonica *Metel Ožegović* Varaždin - **argumenti za budućnost!** Stoga neka nam budu dozvoljena slijedeća razmišljanja:

1. Večernja su druženja u Knjižnici svečanost **riječi** i nose sve atribute našeg identiteta kao kulturne sredine stvorene kroz stoljeća i podarene nama danas, ali i budućim vremenima.
2. Knjižnica je **dom** knjige, mjesto gdje knjiga **stanuje** i **živi**, kao i sve ono što je vezano za nju.
3. Život Knjižnice je **ferment** ukupnog života grada, pa je bez nje nezamisliv, odnosno bitno osiromašen i besperspektivan.
4. Knjižnica, kazalište, muzeji, galerije čine poetiku varaždinskog kulturnog panoptikuma tvoreći bogatstvo njegovog ukupnog života. Knjiga je njihova poveznica. Knjižnica je pak mjesto koje objedinjuje rečeno. Grad tako čuva svoje temeljne povijesne vrijednosti!
5. Svečanosti knjige kojima smo svjedočili ali često bili i sudionici u ovih 27 godina dokaz su da je knjiga živa, i da je nezaobilazni moćni subjekt našeg

kulturnog i svakog drugog življenja, i da će tako, nadamo se, biti uvijek, baš kako nam u svojim poznatim stihovima poručuje Dobrica Cesarić:

***“Moj, prijatelju mene više nema,
Ali nisam samo zemlja, samo trava,
Jer knjiga ta, što držiš je u ruci,
Samo je dio mene koji spava.
I ko je čita u život je budi.
Probudi me, i bit ću tvoja java”.***

LITERATURA

- 1/ Dokumentacija Gradske knjižnice i čitaonice *Metel Ožegović* Varaždin – *Zavičajna zbirka Knjižnice*.
- 2/ *Godišnjaci* Gradske knjižnice 1 i 2.
- 3/ Katalog izložbe (15. 10. - 15. 11. 2018.), u povodu 180 godina Gradske knjižnice i čitaonice *Metel Ožegović* Varaždin, Varaždin 2018. Autorica teksta i postav izložbe, Andreja Toljan.
- 4/ Marijan Kraš: Knjižnice u Varaždinu i u Varaždinskoj županiji, *Zbornik radova 800 godina slobodnog kraljevskog grada Varaždin 1209. - 2009.* Zavod HAZU Varaždin, Grad Varaždin, Varaždinska županija, Zagreb-Varaždin, 2009.
- 5/ Regionalni tjednik, Varaždin.
- 6/ Varaždinske vijesti, tjednik.

SAŽETAK

VARAŽDINSKI KULTURNI PANOPTIKUM GRADSKJE KNJIŽNICE I ČITAONICE "METEL OŽEGOVIĆ" VARAŽDIN (1991. – 2017.)

U 180 godina postojanja Gradska knjižnica i čitaonica "Metel Ožegović" Varaždin je u svojim brojnim oblicima djelovanja bila i ostala jedan od bitnih čimbenika života Varaždina i pripomogla mu dobiti epitet **Varaždin – grad kulture**, odnosno status kulturnog središta ovog dijela Hrvatske. Stoga je važno prezentirati raznovrsnost kulturnih zbivanja na **Odjelu za odrasle** Gradske knjižnice i čitaonice "Metel Ožegović" Varaždin u vremenskom razdoblju od 1991. do 2017. godine, dakle ukupno 27 godina.

U razdoblju od 27 godina koje *pokriva* istraživanje važnu ulogu u aktivnostima Knjižnice imali su njezini vodeći ljudi - direktori, odnosno ravnatelji. To su redom bili: **Ernest Fišer** (1989. – 1991.); **Marijan Kraš** (1991. -2008.) i **Mario Šoštarčić** (2008. -). Bogatstvo zbivanja na Odjelu za odrasle u sažetom obliku ima sljedeće značajke, odnosno vrijednosti. U vremenskom periodu od 27 godina održano je ukupno 536 događanja, gotovo 20 po godini, što je mnogo jer se to odnosi uglavnom na devet mjeseci u godini (veljača, ožujak, travanj, svibanj, lipanj, rujn, listopad, studeni i prosinac). Na tim događanjima sudjelovalo je više od 1800 sudionika koji su bili govornici na večernjim zbivanjima, dok je organizatora bilo gotovo 850. Knjižnica je u 27 godina obilježila 24 obljetnice, predstavila dvadeset i dvoje poznatih varaždinskih književnika koji su u svojim 60 nastupa obogatili kulturni život grada.

Događanja u Gradskoj knjižnici imaju različite nazive. Prema pozivnicama, plakatima, obavijestima i karakteristikama samih događanja postoje 53 različite formulacije koje čine ukupno 536 zbivanja u 27 godina (1991. - 2017.).

Prvih pet čine: predavljanje knjiga - 307 knjiga, 54 autora; predavanja - 50; izložbe - 25; književne večeri - 13 i svečani programi - 10.

Knjižnica, kazalište, muzeji i galerije čine poetiku varaždinskog kulturnog panoptikuma tvoreći bogatstvo njegovog ukupnog života. Knjiga je njihova poveznica. Knjižnica je mjesto koje objedinjuje kulturna događanja. Grad tako čuva svoje temeljne povijesne vrijednosti.

Svečanosti knjige kojima smo svjedočili, ali često bili i sudionici u ovih 27 godina dokaz su da je knjiga živa i da je nezaobilazni moćni subjekt našeg kulturnog i svakog drugog življenja, te da će tako, nadamo se, biti uvijek.

Ključne riječi: Varaždin; Gradska knjižnica; odjel za odrasle; kulturna događanja.

ZUSAMMENFASSUNG

VARAŽDINER KULTURPANOPTIKUM DER STADTBIBLIOTHEK UND DES LESESAALES "METEL OŽEGOVIĆ" VARAŽDIN (1991 – 2017)

In ihrer 180-jährigen Existenz war die Bibliothek durch ihre zahlreiche Tätigkeiten einer der wichtigen Faktoren des Lebens von Varaždin, ist es bis heute noch geblieben und hat dem Beinamen *Varaždin – Stadt der Kultur* bzw. dem Status des kulturellen Zentrums dieses Teils Kroatiens beigeholfen. Deshalb ist es wichtig, die Vielfalt der kulturellen Ereignisse in der **Erwachsenenabteilung** der Stadtbibliothek im Zeitraum von 1991 bis 2017, also insgesamt 27 Jahre zu präsentieren.

In diesem 27-jährigen durch die Forschung *erfassten* Zeitraum spielten ihre führenden Leute, also Direktoren, bzw. Leiter eine wichtige Rolle in den Aktivitäten der Bibliothek. Das waren der Reihe nach: **Ernest Fišer** (1989 – 1991); **Marijan Kraš** (1991 – 2018) und **Mario Šoštarić** (2008 -).

Reichtum an Geschehnissen in der Erwachsenenabteilung hat zusammengefasst folgende Eigenschaften, beziehungsweise Werte. Im Zeitraum von 27 Jahren wurden insgesamt 536 Ereignisse, fast 20 jährlich, abgehalten, was sehr viel ist, da es sich hauptsächlich um neun Spitzenmonate im Jahr handelt (Februar/März/April/Mai/Juni/September/Oktober/November/Dezember). An diesen Ereignissen hat mehr als 1800 Teilnehmer als Redner an Abendveranstaltungen mitgearbeitet, während fast 850 Organisatoren dabei waren. Die Bibliothek hat in den 27 Jahren 24 Jubiläen gefeiert und hat zweiundzwanzig bekannte varaždiner Schriftsteller vorgestellt, die mit ihren 60 Auftritten das kulturelle Leben der Stadt bereichert haben.

Ereignisse in der Stadtbibliothek tragen unterschiedliche Namen. Laut Einladungen, Plakaten, Nachrichten und Charakteristiken der Ereignisse selbst gibt es 53 verschiedene Formulierungen, die insgesamt 536 Ereignisse in 27 Jahren (1991 -2017) umfassen. Die ersten fünf sind: Buchvorstellungen 307 – (54 Autoren); Vorträge – 50; Ausstellungen - 25; Literaturabende - 13 und festliche Programme – 10.

Die Stadtbibliothek, das Theater, Museen und Gallerien schaffen die Poetik des varaždiner Kulturpanoptikums und bilden dadurch das Reichtum seines gesamten Lebens. Das Buch ist ihr Bindeglied. Die Bibliothek ist ein Ort, der kulturelle Ereignisse vereinigt. Die Stadt bewahrt auf diese Art und Weise ihre historischen Grundwerte.

Die Festlichkeiten zu Ehren des Buches, denen wir zeugten, bei denen wir in diesen 27 Jahren oft aber auch als Teilnehmer zugegen waren, sind ein Beweis dafür, dass das Buch lebt und dass es ein unumgängliches mächtiges Subjekt unserer kulturellen und jeder anderen Lebensführung ist und dass es auch, wie wir hoffen, für immer bleibt.

Schlüsselwörter: Varaždin; Stadtbibliothek; Erwachsenenabteilung; Kulturereignisse.

